

Data Delen Armoede en Schulden

Aanleverprotocol DDAS Schuldhulpverlening

- **Documentbeheer:** VNG, Divosa, NVVK en CBS
- **Meer informatie over DDAS:** divosa.nl/ddas
- **Technische documentatie:** vng-realisatie.github.io/ddas/latest
- **Contact:** over aanlevering van gegevens ddas@cbs.nl, over aanleverprotocol ddas@vng.nl
- **Versie:** 2.0
- **Datum:** oktober 2026 (download de actuele versie op divosa.nl/ddas)

Inhoud

1. Inleiding
2. Bestandsspecificaties
3. Het aanleverproces
4. Veelvoorkomende (technische) fouten

1. Inleiding

Doel van dit protocol

Dit aanleverprotocol is het technische en operationele werkdocument voor de databeheerder of applicatiebeheerder bij gemeenten en uitvoeringsorganisaties. Het beschrijft de vereiste bestandsnormen, de technische specificaties en het stapsgewijze proces om gegevens over schuldhulpverlening correct en veilig aan te leveren bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) in het kader van Data Delen Armoede en Schulden (DDAS).

Dit protocol geldt uitsluitend voor de aanlevering van JSON-bestanden via het CBS-uploadportaal. Het is niet van toepassing op geautomatiseerde gegevensuitwisseling via een API-koppeling tussen de softwareleverancier en het CBS.

Reikwijdte van de gegevens

De aan te leveren gegevens betreffen de verleende hulpverlening door instanties op grond van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). De gegevens worden op persoonsniveau (BSN-niveau) aangeleverd over peilperioden. Het betreft alle schuldhulptrajecten die binnen de betreffende peilperiode zijn gestart, lopen of zijn afgerond.

De uitgevraagde gegevens bestaan uit:

- Relevante persoonsinformatie (BSN of adresgegevens, geboortedatum en geslacht)
- Informatie over schulden en schuldeisers
- Procesinformatie en doorlooptijden van fases
- Informatie over de schuldhulpdienstverleners en verantwoordelijke gemeente

[Bekijk meer informatie over de uitgevraagde gegevens in het informatiemodel.](#)

Privacy- en juridische waarborgen

- **Wettelijke grondslag:** Het CBS verwerkt de gegevens onder de CBS-wet en de AVG. Het CBS is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) met een eigen wettelijke taak; gemeenten hoeven hiervoor geen verwerkersovereenkomst met het CBS te sluiten.
- **Beveiliging:** Gegevensuitwisseling verloopt via de beveiligde up- en downloadportalen van het CBS.
- **Privacy:** Het CBS gebruikt het BSN om gegevens te verrijken met kenmerken uit andere CBS-bronnen (zoals inkomen en huishoudenssamenstelling). Publicatie vindt uitsluitend geaggregeerd plaats en is nooit herleidbaar tot individuele personen of herkenbare groepen.

[Bekijk meer informatie over gegevensbescherming op \[divosa.nl/ddas\]\(https://divosa.nl/ddas\).](#)

2. Bestandsspecificaties

Bestandsindeling

- Aanlevering moet gebeuren in een JSON-bestand.
- Alle bestanden moeten in [UTF-8-formaat](#) aangeleverd worden.
- Lever je voor meerdere gemeenten tegelijkertijd aan? Dan kan dat in één JSON-bestand of in meerdere bestanden.

Bestandsnaam

Bestanden worden geautomatiseerd verwerkt. Een correcte bestandsnaam is daarom vereist om door de technische toets te komen.

SHV_[code uitvraag]_[naam_organisatie]_[uitvraagdeel].json

- **SHV:** vaste indicator voor schuldhelpverlening
- **[code uitvraag]:** het jaar/de periode waarover wordt aangeleverd (bijv. 2026)
- **[naam_organisatie]:** de naam van de gemeente of uitvoeringsorganisatie
- **[uitvraagdeel]:** vrij veld om onderscheid te maken als de data uit verschillende systemen of onderdelen komt (bijv. WIJKTEAMS, MSNP, WSNP)

Tekens in bestandsnaam:

- Verboden tekens in de bestandsnaam: \ / ? ; * " > < |] [
- Een punt (.) mag uitsluitend direct vóór de extensie json voorkomen.
- Gebruik geen spaties maar underscores (_) ter scheiding van de onderdelen.

Voorbeelden van correcte bestandsnamen:

- SHV_2024_Amsterdam_WIJKTEAMZUID.json
- SHV_2024_ISDBollenstreek_Teylingen.json

Hiërarchie van het JSON-schema

Het JSON-bestand is opgebouwd volgens de [uitwisselspecificatie](#):

1. **Hoofdniveau:** bevat attributen over de levering (startdatum, einddatum, aanleverdatum en -tijd)
2. **Systeemniveau:** maak het mogelijk om gegevens van meerdere organisaties in één bestand aan te leveren
3. **Organisatieniveau:** gegevens van de schuldhulpverlenende instantie
4. **Detailniveau (schuldhulptrajecten):** trajectfases, cliëntkenmerken, leefsituatie, gekoppelde schulden en de verantwoordelijke gemeente

[Bekijk meer informatie over het JSON-schema in de uitwisselspecificatie.](#)

Bestandsexport

Afhankelijk van de IT-inrichting van de organisatie gelden de volgende werkwijzen.

Bron	Werkwijze
Aangesloten software (bijv. Kredit, Onview, Stratech, Innovadis, ZorgNed, Sloos ICT)	Maak gebruik van de ingebouwde DDAS-exportmodule of query die door de leverancier is ontwikkeld. Vraag bij de leverancier hoe deze te activeren.
Eigen applicatie of andere softwareleverancier	Vraag de leverancier/functioneel beheerder om een export te bouwen conform het informatiemodel en de uitwisselspecificatie .
Gegevens in Excel	Converteer de gegevens naar JSON-formaat.
Handmatige registratie	Bij maximaal 50 dossiers kan gebruik worden gemaakt van de DDAS-app om gegevens handmatig in te voeren en te exporteren.

Voert een externe partij een deel van de schuldhulpverlening uit? Zorg dat deze partij zelf de gegevens over dat deel aanlevert. De gegevens van inwoners uit één gemeente kunnen dus van verschillende organisaties afkomstig zijn. Als één coördinator aanlevert voor meerdere gemeenten, dan kan dit in één JSON-bestand of in meerdere.

3. Het aanleverproces

De data-aanlevering vindt halfjaarlijks plaats. Voor iedere nieuwe aanleverperiode benadert het CBS de coördinator vooraf per e-mail.

Stap 1: Coördinator aanmelden en accountbeheer

- **Wijs één contactpersoon/coördinator aan** die gemachtigd is voor aanleveringen, rapportages en intrekkingen. Wijzigingen verlopen via het [formulier 'Contactpersoon wijzigen'](#) bij het CBS of via ddas@cbs.nl.
- **Inloggegevens voor het uploadportaal** antwoord.cbs.nl worden voor elke nieuwe uitvraagperiode opnieuw per e-mail aan de coördinator verstrekt.
- **Inloggegevens voor het downloadportaal** databestanden.cbs.nl worden eenmalig verstrekt. Dit account blijft geldig voor de volgende uitvraagperioden. Wachtwoord vergeten? Dit kan via de 'Wachtwoord vergeten'-link op het portaal worden hersteld.

Stap 2: Bestandsexport en -controle

- **Genereer het JSON-bestand.** Haal de DDAS-export uit de schuldhelpsoftware, zet de gegevens om volgens de uitwisselspecificatie of voer ze handmatig in de [DDAS-app](#).
- **Controleer de bestandsnaam.** Verifieer dat de opbouw exact voldoet aan SHV_[code uitvraag]_[naam_organisatie]_[uitvraagdeel].json en dat er geen verboden leestekens in staan.
- **Voer een totalencheck uit (optioneel).** Controleer met de [DDAS-app](#) of het aantal dossiers en de hoofdcijfers in het JSON-bestand overeenkomen met de cijfers in de bronapplicatie.
- **Test de datastructuur (optioneel).** Valideer bij twijfel het JSON-bestand vooraf.
Let op: gebruik openbare online JSON-validators (zoals jsonschemavalidator.net) uitsluitend met fictieve data. Upload nooit bestanden met echte persoonsgegevens of BSN's naar externe/openbare websites!

Stap 3: Uploaden bij het CBS

- [Ga naar het uploadportaal](#)
- Log in met de ontvangen inloggegevens voor de betreffende uitvraagperiode.
- Selecteer het gecontroleerde .JSON-bestand en voer de upload uit.

Aangeleverde bestanden blijven *niet* in het uploadportaal staan en zijn daar niet terug te vinden.

Stap 4: Controle aangeleverde gegevens

Na het uploaden doorloopt het bestand twee controles bij het CBS.

1. Technische toets (binnen 5 werkdagen)

Het CBS toetst het bestand geautomatiseerd op bestandsnaam, extensie en JSON-structuur.

- De coördinator ontvangt per e-mail bericht of het bestand technisch is goedgekeurd of afgekeurd.
- *Bij afkeuring*: Lees de foutreden in de mail, herstel het bestand en doe een nieuwe upload.

2. Inhoudelijk op-orde-rapport

- Na een goedgekeurde technische toets plaatst het CBS binnen 5 werkdagen een 'op-orde-rapport' op het downloadportaal.
- [Log in op het downloadportaal](#) en haal het rapport binnen 10 werkdagen op. Na deze periode is het rapport niet meer beschikbaar. Het downloadportaal is een ander portaal dan het uploadportaal. Bewaar de inloggegevens van het downloadportaal goed. Deze blijf je nodig hebben.
- Controleer samen met de inhoudelijk deskundige/beleidsmedewerker of de door het CBS verwerkte aantallen en trajectfases overeenkomen met de werkelijkheid of de verwachtingen.

Stap 5: Correctielevering of intrekking

- **Correctielevering**: Blijken er inhoudelijke of technische fouten in het rapport te staan? Neem dan contact op met het CBS via ddas@cbs.nl. Het CBS kijkt graag mee om te zien waar de verschillen zitten. Op basis hiervan kan worden nagegaan of dit ligt aan de registratie, de software, afbakeningen en gemaakte keuzes of technische fouten. Herstel de data in de bronapplicatie, genereer een nieuw JSON-bestand en upload dit opnieuw. Dit kan onbeperkt tot het verstrijken van de sluitingsdatum van de aanleverperiode. Na elke technische goedkeuring staat er binnen 5 werkdagen een nieuw op-orde-rapport klaar.
- **Intrekken van de levering**: Als de data inhoudelijk niet klopt en niet voor het verstrijken van de deadline gecorrigeerd kan worden, kan de coördinator een mail sturen naar ddas@cbs.nl. Het CBS verwijdt de levering dan en gebruikt deze niet voor publicatie. Hierdoor kan het CBS de data echter ook niet gebruiken om te testen.

4. Veelvoorkomende (technische) fouten

Fouten in de structuur of bestandstype

- **Probleem**: Het bestand wordt direct geweigerd door het uploadportaal.
- **Oorzaak**: Het bestand heeft een verkeerde extensie (bijv. .xlsx, .txt of .xml) of is gecomprimeerd in een niet-ondersteund archiefformaat.
- **Oplossing**: Zorg dat het bronbestand uitsluitend de extensie .json heeft. Gebruik bij bundeling uitsluitend een zip-bestand.

Bestandsnaam voldoet niet aan de specificatie

- **Probleem:** Afkeuring tijdens de technische toets.
- **Oorzaak:** Aanwezigheid van spaties, het ontbreken van de SHV_ prefix, of het gebruik van verboden tekens (zoals : \ / ? ; * " > < |] [). Ook een extra punt in de naam (bijv. SHV_2024_v1.0_Amsterdam.json) veroorzaakt afkeuring.
- **Oplossing:** Pas de naam aan naar het exacte formaat: SHV_2024_Amsterdam_WIJKTEAM.json.

Bestand voldoet niet aan specificatie van uitwisselmodel

- **Probleem:** Afkeuring tijdens de technische toets
- **Oorzaak:** Datavelden komen niet overeen met de uitwisselspecificatie
- **Oplossing:** Controleer de specifieke veldfout in de terugkoppelingsmail van het CBS en pas de exportinstellingen en/of brongegevens aan.

Inhoudelijke afwijkingen in het op-orde-rapport

- **Probleem:** Het aantal dossiers in het CBS-rapport is lager dan in het eigen registratiesysteem.
- **Oorzaak:** Trajecten vallen buiten de opgegeven peilperiode, BSN's ontbreken of zijn ongeldig ingevoerd, of verplichte sleutelvelden missen in de bronapplicatie waardoor dossiers worden gefilterd.
- **Oplossing:** Voer een dataclean-up uit in de bronsoftware op ontbrekende BSN's of startdata en genereer een nieuw JSON-bestand.

Lukt het niet om bestanden aan te leveren of zijn er inhoudelijke afwijkingen in de rapportage? Neem dan contact op met het CBS via ddas@cbs.nl. Mail nooit bestanden naar het CBS!

Voldoet het gegenereerde bestand niet aan de specificaties van het uitwisselmodel? Benader dan je softwareleverancier.